

EUROPINIŲ STUMBRŲ (*BOS PRIGEMINIUS BOJANUS*, 1827) ĮTAKA KARVIŲ VEISLĖMS PAGAL IŠKASTINES STUMBRŲ LIEKANAS KELTŲ GYVENVIETĖJE LIPTOVSKA MAROJE (ŠIAURĖS SLOVAKIJA)

Aleksander Chrószcz¹, Maciej Janeczek¹, Zora Miklikova²

¹*Gyvulių fiziologijos ir biologijos katedra, Veterinarinės medicinos fakultetas*

Vroclavo ekologijos ir gyvybės mokslų universitetas, Koźuchowska 1/3, 51-631 Wrocław, Lenkija

el. paštas: bjorn@onet.pl

²*Archeologijos institutas, Slovakijos mokslų akademija, Akademická 2, 94921 Nitra, Slovakija*

Santrauka. Liptovska Maros II kaulų kolekcijoje iš La-Tene periodo keltų gyvenvietės buvo identifikuotos stumbrų skeleto liekanos, kurios sudarė tik 0,47 proc. bendro rasto kaulų skaičiaus. Stumbrų kaulų fragmentai rodė gyvulių išsekimą ir galimas ligas. Atradimai patvirtino stumbrų egzistavimą Šiaurės Slovakijos kalnų miškuose. Stumbrų ragų, šokikaulių, kulnikaulių bei falangų kaulai buvo identifikuoti ir išmatuoti. Palyginti su analogiškais domestikuotų galvijų kaulais stumbrų kaulai buvo statistiškai ženkliai, t. y. apie 30 proc., didesni. Tarpinių tarp šių abiejų gyvulių rūšių formų kaulų identifikuota nebuvo. Mūsų rasti kaulų fragmentai patvirtino, kad Liptovska Maros II keltų gyvenvietėje La-Tene periodu stumbrų mėsa, nors ir negausiai, buvo vartojama maistui. Daroma prielaida, kad tais laikais buvo paplitusi simbolinė arba ritualinė stumbrų medžioklė.

Raktažodžiai: stumbrai, archeozoologija, gyvulių veisimas, galvijų domestikacija.